

УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКЕ ІННОВАЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ ТА НАУКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглядається сучасний стан економічного та інноваційного співробітництва України і Китаю. Виокремлено інструменти, джерела та стратегічні напрями розвитку інноваційної діяльності у сфері економіки та науки.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційна економіка, джерела фінансування інноваційної діяльності, інноваційна стратегія.

Abstract

In the article the current state of economic and innovative cooperation between Ukraine and China are set. Thesis there is determined tools, sources and strategic directions in the economy and science.

Keywords: innovation, innovative development, innovative economy, financing of the innovative activity, innovation strategy.

Розвиток інноваційного потенціалу України передбачає формування відповідних елементів інноваційної інфраструктури з метою створення та випуску закінченого високотехнологічного (інноваційного) продукту та забезпечення повного циклу «розробка – інновація – виробництво». Важливим напрямом інноваційної політики в Україні є формування індустріальних парків. В Україні в 2014 році було створено 12 індустріальних парків, 2 - в 2016 р., в т.ч. у м. Вінниця за ініціативи Вінницької міської ради. Фінансування інноваційної діяльності цих установ має здійснюватись на принципах державно-приватного партнерства.

Законом України «Про індустріальні парки» передбачена можливість створення транскордонного індустріального парку, що в умовах глобалізації та поширення міжнародного співробітництва є досить актуальним.

На сьогоднішній день в цьому напрямку важливою для України є співпраця з Китайською Народною Республікою як є однією з таких країн, з якими Україна має добре налагоджені стосунки та яка є перспективним партнером для українського бізнесу. Впливовим чинником є й певна сумісність економік та технічних стандартів наших країн у багатьох галузях економіки [1-7].

Механізм сприяння розвитку інновацій у Китаї полягає у державній підтримці підприємств з інноваційними технологіями, цілеспрямованій програмі заохочення технологічних інновацій шляхом пільгового оподаткування та надання пільгових кредитів для впровадження цих технологій у виробництво. Однією з форм інвестування інноваційної діяльності є державно-приватне партнерство, тобто сукупність форм взаємодії між урядом і приватними компаніями. Китайський уряд сприяє втіленню проектів партнерства шляхом спрощення їх адміністративного санкціонування, надання податкової і фінансової підтримки під час практичної реалізації таких проектів.

Сьогодні українсько-китайське співробітництво розвивається за такими основними напрямками: торговельно-економічне, науково-технічне, культурно-гуманітарне співробітництво тощо.

Щодо торговельно-економічного співробітництва зазначимо, що аналіз двостороннього товарообігу у 2015 році свідчить про зменшення обсягів українсько-китайської двосторонньої торгівлі, здебільшого за рахунок зменшення обсягів поставок китайських товарів до України. Водночас, спостерігається незначне зростання українського експорту до КНР та майже відсутнє сальдо двосторонньої торгівлі (0,5% від обсягу загального товарообігу) [4].

Згідно з даними Генеральної митної адміністрації КНР, у 2015 р. товарообіг між Україною та КНР склав 7,074 млрд. дол. США, що менше аналогічного показника 2014 р. на 17,6%. При цьому, китайський експорт товарів в Україну становив 3,517 млрд. дол. США (зменшення на 31,1%), імпорт

українських товарів – 3,557 млрд. дол. США (збільшення на 2,1%). Сальдо двосторонньої торгівлі на користь України склало 0,040 млрд. дол. США.

У 2015 році основу китайського експорту в Україну склали:

- механічне обладнання, машини, устаткування та механізми – 30,3% в загальній структурі експорту (1067,3 млн. дол. США);
- текстиль та текстильні вироби – 16,1% (565,9 млн. дол. США);
- недорогоцінні метали та вироби з них – 9,5% (334,01 млн. дол. США);
- полімерні матеріали, пластмаси та каучук – 8,3% (291,53 млн. дол. США);
- продукція хімічної промисловості – 6,9% (243,38 млн. дол. США).

У 2015 році основу китайського імпорту із України склали:

- мінеральні продукти (в основному руди залізни, шлаки, енергетичні матеріали та ін.) – 43,1% (1531,0 млн. дол. США);
- продукти рослинного походження (переважно зернові) – 30,1% (1070,5 млн. дол. США);
- жири і олії тваринного або рослинного походження – 17,9% (638,3 млн. дол. США);
- деревина та вироби з неї – 4,0% (141,3 млн. дол. США);
- механічне обладнання, машини, устаткування та механізми – 2,1% (74,3 млн. дол. США).

Аналіз структури двосторонньої торгівлі свідчить про зниження обсягу імпорту в Україну всіх основних груп товарів, що, ймовірно, пов'язано зі суттєвим збільшенням курсу долара США по відношенню до гривні, що створює певні труднощі для середніх і малих імпортерів та зниженням купівельної спроможності населення.

Збільшення експорту української продукції відбулося завдяки збільшенню обсягів поставок зернових культур у 3,5 рази, жирів та олій – на 41,6% та механічного обладнання, машин, устаткування – на 8,4%. При цьому відбулось зменшення поставок мінеральних продуктів – на 33,3% [4]. Варто зазначити, що Китай залишається одним із провідних покупців української соняшникової олії. Щороку Китай споживає близько 34 млн. тонн даного продукту, з яких 10 млн. тонн імпортується. Що стосується перспектив імпорту розглянутої продукції з України, то обсяги закупуваної олії зберуться приблизно на рівні 500-550 тис. тонн [1].

Слід зазначити, що за 2015 рік обсяги експорту продукції рослинного походження зросли у 3,5 рази, зокрема за рахунок збільшення обсягів поставок зернових, які склали понад 1 млрд. дол. США.

Інвестиційне співробітництво поки що не відповідає можливостям Китаю і потребам України. Нарощування обсягів імпорту з КНР не супроводжується активізацією інвестиційного співробітництва (0,48 % у загальному обсязі залучених прямих іноземних інвестицій), українські інвестиції в КНР також практично відсутні [4].

Співпраця України з КНР у галузі освіти, науки і техніки є одним з пріоритетних напрямів двосторонніх відносин. Головним органом її реалізації є Комісія зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР, яка створена у 2011 р., а також низка профільних підкомісій. Сьогодні перед країнами стоїть завдання посилити співпрацю у науково-технічній сфері – авіабудуванні, енергетичному машинобудуванні, виробництві обладнання для модернізації гірничо-металургійного комплексу та інших.

Між Україною та Китаєм реалізуються такі перспективні форми науково-технічної співпраці як українсько-китайські центри та технопарки: у м. Цзінань (провінція Шаньдун), у м. Харбін (провінція Хейлунцзян) та у м. Шанхай.

Перший Українсько-китайський парк високотехнологічного співробітництва було відкрито у м. Цзінань у листопаді 2002 р. Основною метою діяльності цієї структури є формування ефективного механізму для налагодження взаємовигідного трансферу високих технологій, спільної розробки науково-технічних проектів та їх впровадження у виробництво; створення спільних підприємств з реалізації наукоємної і високотехнологічної продукції.

У червні 2016 року в м. Харбін створено «Китайсько-український центр науково-технічного співробітництва», що являє собою платформу для наукового співробітництва за окремими напрямами, зокрема в сфері електрозварювання

У грудні 2015 р. Вінницьким національним технічним університетом спільно з китайським підприємством Шаньдун Вотсон Нова Енергія і технології Лтд (Shandong Votsen New Energy Technology Co., Ltd.) засновано Китайсько-український інноваційний центр у галузі розробки нових видів енергії та способів і технологій їх застосування. Основною метою діяльності центру є розробка та впровадження у виробництво нових видів накопичувачів енергії, у тому числі нового покоління твердотільних літєвих батарей, а також розробка стратегії маркетингу зазначених батарей. Перспективним напрямом дослідження в межах даного інноваційного центру є також розробка автомобілів, що працюють на нових джерелах енергії.

Загалом, можна зробити висновок про те, що українсько-китайські відносини розвиваються по висхідній і мають перспективи. Україна і Китай зацікавлені у налагодженні та подальшому розвитку взаємовигідних двосторонніх відносин. Економічні трансформації як у Китаї, так і в Україні, безсумнівно, створять сприятливі умови для подальшого розвитку економічного та науково-технічного співробітництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лисенко В. Україна-Китай: підсумки-2014 і виклики-2015 <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1385100-ukrayina-kitaj-pidsumki-2014-i-vikliki-2015>.
2. Політичні відносини між Україною та Китаєм <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/diplomacy>.
3. <http://osvita.ua/vnz/reports/international-relations/19239/>.
4. <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/trade>.
5. <http://china.mfa.gov.ua/ua/ukraine-cn/science>.
6. Etzkowitz, H. (2002), The Triple Helix of University-Industry-Government: Implications for Policy and Evaluation, Working Paper 2002: 11, Science Policy Institute.
7. Мороз, О. О. Інституціоналізація механізму управління інноваційним процесом /О. О. Мороз, І. В. Романець, Лю Ліцзянь Регіональна бізнес-економіка та управління : наук., вироб.-практ. журн. / Вінниц. фінанс.-екон. ун-т. Вінниця : Вінниц. фінанс.-екон. ун-т. 2015 - №2 (46). – с. 19-31.

Мороз Олена Омелянівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри підприємництва та фінансової діяльності, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Джокusch Тетяна Олександрівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Ліцзянь Лю, здобувач наукового ступеня кандидата економічних наук кафедри підприємництва та фінансової діяльності, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця

Moroz Olena O., Dr. Sc. (Econ.), Professor, Head of the Department of Entrepreneurship and Financial Activity, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia

Jockusch Tetiana O., Cand. Sc. (Econ.), Associate Professor of the Department of Finance and Innovative Management, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia

Lujiang L., postgraduate student, Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia